

Europæisk rammeaftale om beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed inden for frisørbranchen

Indledning

- 1) Sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen er et anliggende, som bør prioriteres højt af alle i frisørbranchen.
- 2) Arbejdsmarkedsparterne Coiffure EU og UNI Europa Hair & Beauty påtænker at bidrage til beskyttelse af arbejdstagernes sundhed og sikkerhed inden for frisørbranchen og har derfor indgået denne aftale.
- 3) I henhold til artikel 155 i traktaten om Den europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) opfordrer denne aftales parter Europa-Kommissionen til at fremlægge denne rammeaftale for Rådet til afgørelse, således at aftalen bliver bindende i medlemsstaterne med henblik på især forbedring af arbejdsmiljøet med det formål at beskytte arbejdstagernes sundhed og sikkerhed.
- 4) Parterne er imidlertid af den opfattelse, at alle selvstændige i branchen møder lignende risici i relation til deres sundhed og sikkerhed som arbejdstagere: Målsætningen om at beskytte sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og anvendelsen af de forebyggende foranstaltninger, der er fastsat i denne aftale, bør ikke være afhængig af beskæftigelsesstatus, men bør komme alle personer, der er aktive i frisørbranchen, til gode. Parterne opfordrer derfor medlemsstaterne til at følge gennemførelsen af Rådets afgørelse om gennemførelse af denne aftale op med passende foranstaltninger, der skal sikre, at hele frisørbranchen er dækket, og navnlig at også alle selvstændige i denne branche er omfattet af de i denne aftale beskrevne beskyttelsesforanstaltninger.
- 5) Parterne nedsætter en sektorarbejdsgruppe på europæisk niveau. Gruppen kommer til at bestå af fem repræsentanter for hver af parterne og mødes én gang om året. Gruppen rapporterer én gang om året til Udvalget for Den Sociale Dialog om de fremskridt, der er opnået nationalt med hensyn til aftalens gennemførelse. Gruppen tager med regelmæssige mellemrum risici op til fornyet overvejelse set i lyset af den seneste udvikling, herunder de videnskabelige landvindinger og resultater fra relevante organer.
- 6) Parterne forpligter sig til at offentliggøre denne aftale i medlemsstaterne.

Generelle betragtninger

- 1) Over én million arbejdstagere i 400 000 frisørsaloner betjener 350 millioner potentielle kunder.
- 2) Frisørbranchen er en vigtig arbejdsintensiv sektor i samfundsøkonomien, der yder service til personer.

- 3) Udvikling af frisørbranchen kræver overholdelse af de højeste kvalitetsstandarder, både i forhold til kunder og arbejdstagere, og stiller krav om social og miljømæssig ansvarlighed.
- 4) Kvaliteten af sociale relationer bygger på gensidig tillid, samarbejde og løbende social dialog mellem arbejdsgivere og arbejdstagere, samtidig med at den er en produktivitetsfremmende faktor.
- 5) De erhvervmæssige risici er praktisk taget de samme, uanset i hvilken medlemsstat aktiviteten udføres.
- 6) Aftaleparterne handler ud fra den faste overbevisning, at det vil bidrage til beskyttelse af job og sikring af frisørbranchens og frisørforetagendernes økonomiske fremtid inden for rammerne af bæredygtig udvikling og kvalitativ vækst.
- 7) Parterne vil anstrenge sig til det yderste for at sikre gennemførelsen af denne aftale i alle frisørforetagender.
- 8) Målsætningen om at fremme sundhed og sikkerhed for arbejdstagere kræver et sundt og sikkert arbejdsmiljø i frisørsaloner.
- 9) Det er derfor nødvendigt, at selvstændige og arbejdsgivere, der selv er involveret i arbejdet i en frisørsalon, hvor der samtidigt er beskæftiget arbejdstagere, lever op til kravene i denne aftale som specificeret nedenfor.
- 10) Under henvisning til artikel 155 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.
- 11) Under henvisning til rammedirektiv 89/391/EØF om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet¹.
- 12) Under henvisning til særdirektiverne som omhandlet i artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF, navnlig direktiv 89/654/EØF², 89/656/EØF³, 92/85/EØF⁴, 98/24/EF⁵, 2004/37/EF⁶ og 2009/104/EF⁷.

¹ EFT L 183 af 29.6.1989, s. 1.

² EFT L 393 af 30.12.1989, s. 1.

³ EFT L 393 af 30.12.1989, s. 18.

⁴ EFT L 348 af 28.11.1992, s. 1.

⁵ EFT L 131 af 5.5.1998, s. 11.

⁶ EUT L 158 af 30.4.2004, s. 50.

⁷ EUT L 260 af 3.10.2009, s. 5.

Del 1

Generelle bestemmelser

Klausul 1 – Formål

Denne aftale mellem arbejdsmarkedets parter i frisørbranchen har følgende formål:

- 1) En integreret tilgang til forebyggelse af risici og beskyttelse af sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, navnlig på følgende områder:
 - brug af materialer, produkter og redskaber; beskyttelse af hud og luftveje
 - forebyggelse af muskel- og skeletbesvær
 - arbejdsmiljø og arbejdstilrettelæggelse
 - beskyttelse i forbindelse med svangerskab
 - psykisk sundhed og trivsel.
- 2) Arbejde i et sundt miljø, der er en forudsætning for levering af en effektiv service.
- 3) Fastsættelse af bestemmelser, der skal forhindre, fjerne eller nedbringe arbejdsrelaterede risici i branchen.
- 4) Fastholdelse af faglært arbejdskraft i branchen.
- 5) Sikring og fremme af et højt niveau for beskyttelse af sundhed og sikkerhed for alle arbejdstagere i Den Europæiske Union.
- 6) Styrkelse af den nationale og europæiske sociale sektordialogs rolle og betydning.

Klausul 2 - Anvendelsesområde

- 1) Denne aftale beskæftiger sig med sundheds- og sikkerhedsrelaterede aspekter af arbejdsmiljøet i frisørbranchen.
- 2) For at sikre sikkerhed og sundhed i frisørsalonen, hvor selvstændige eller arbejdsgivere selv arbejder, og hvor der samtidigt er beskæftiget arbejdstagere, skal disse selvstændige og arbejdsgivere tilsvarende leve op til følgende bestemmelser i denne aftale, der finder anvendelse på arbejdstagere:
 - Del 1, klausul 5, stk. 3, klausul 6, stk. 3, og klausul 7, stk. 5
 - Del 2, klausul 1, klausul 2, stk. 1, og klausul 2, stk. 2
- 3) For at sikre sikkerhed og sundhed i frisørsalonen, hvor selvstændige selv arbejder, og hvor der samtidigt er beskæftiget arbejdstagere, skal disse selvstændige tilsvarende leve op til følgende bestemmelser i denne aftale, der finder anvendelse på arbejdsgivere:
 - Del 1, klausul 5, stk. 4, til klausul 5, stk. 6, klausul 6, stk. 5, til klausul 6, stk. 9, klausul 7, stk. 1, og klausul 7, stk. 7
 - Del 2, klausul 2, stk. 4, til klausul 2, stk. 6.

Klausul 3 – Definitioner

- 1) Arbejdsgivere er personer, der står i et arbejdsgiverforhold til arbejdstagere, og som har ansvaret for en virksomhed.
- 2) Arbejdstagere er personer, der er beskæftiget af arbejdsgivere i frisørbranchen, herunder praktikanter og lærlinge.
- 3) Selvstændige er alle personer, bortset fra arbejdsgivere og arbejdstagere, som udøver frisørvirksomhed som erhverv.
- 4) De parter, der har underskrevet denne aftale, er de europæiske sammenslutninger, der repræsenterer arbejdsgivere og arbejdstagere.
- 5) Ved "national praksis" forstås retningslinjer eller standarder udstedt af kompetente myndigheder eller frisørbranchen, og som hverken er love eller bestemmelser.

Klausul 4 – Principper

- 1) Parterne samarbejder om at nedbringe sundheds- og sikkerhedsrisici i frisørbranchen på lokalt, nationalt og europæisk plan, bl.a. gennem formidling af denne aftale.
- 2) Parterne anerkender, at der er behov for en fælles forebyggelsesstrategi i alle medlemsstater, der skal følges som et prioriteret indsatsområde under inddragelse af de seneste videnskabelige resultater.
- 3) Parterne tager til efterretning, at de generelle principper for risikovurdering og forebyggelse er nedfældet i rammedirektiv 89/391/EØF og dets relevante særdirektiver. De tager de i bestemmelserne i kosmetikdirektiv 76/768/EØF som ændret til efterretning, herunder forpligtelser for fabrikanter, importører eller distributører i henhold til dette direktiv.⁸

Klausul 5 - Brug af materialer, produkter og redskaber; beskyttelse af hud og luftveje

- 1) I overensstemmelse med artikel 6, stk. 3, og artikel 9 i rammedirektiv 89/391/EØF udfører arbejdsgiveren en risikovurdering og træffer foranstaltninger på grundlag af konklusionerne af en sådan vurdering, der gør det muligt at eliminere eller reducere risiciene til et minimum. Hierarkiet for generelle forebyggelsesprincipper i henhold til artikel 6 i direktiv 89/391/EØF finder anvendelse.

⁸ EFT L 262 af 27.9.1976, s. 169. Kosmetikdirektiv 76/768/EØF vil blive erstattet af forordning (EF) 1223/2009, som vil finde anvendelse fra den 11. juli 2013 (EUT L 342 af 22.12.2009, s. 59).

Arbejdsgiveren skal under gennemførelsen af denne risikovurdering, og når han træffer de tilsvarende forebyggelses- og beskyttelsesforanstaltninger, tage hensyn til de mulige og specifikke risici, der følger af, at der på samme arbejdssted arbejder frisører, der udfører virksomhed under forskellige former for kontraktmæssig status. Der er bl.a. tale om risici, der skyldes fælles brug af de samme materialer, produkter og redskaber og risici, der er en følge af arbejdets tilrettelæggelse i salonen. Selvstændige, der selv arbejder i en frisørsalon, hvor der samtidigt er beskæftiget en arbejdstager, skal leve op til de forebyggelses- og beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet for at imødegå disse risici.

- 2) Parterne er enige om de specifikke forebyggende foranstaltninger, der er fastlagt i del 2 i denne aftale.
- 3) For at undgå gentaget kontakt i lange perioder med vand og hudirriterende stoffer, der kan forårsage irritationer og allergiske reaktioner, skal arbejdsgiveren træffe individuelle beskyttelsesforanstaltninger og sikre balance mellem arbejdsaktiviteter i vådt og tørt miljø. Arbejdstagerne skal overholde disse sikkerhedsinstrukser i overensstemmelse med de forpligtelser, der er fastlagt for arbejdstagere i artikel 13 i rammedirektiv 89/391/EØF.
- 4) Arbejdsgiveren skal kun anvende materialer, produkter og redskaber, der er godkendt på det europæiske marked, og som ikke anses for at være skadelige til erhvervmæssig anvendelse på baggrund af den nyeste udvikling.
- 5) Desuden skal arbejdsgiveren tilstræbe at bruge materialer, produkter og redskaber, der er mere sikre for arbejdstagernes sundhed og sikkerhed. Hvis det ikke er muligt at brug mindre farlige alternativer, skal arbejdstageren anvende materialer, produkter og redskaber i en form, der medfører lav eksponering (dobbeltapplikatorer, pastaer, granulater osv.).
- 6) Navnlig finder princippet om substitution som beskrevet i punkt (5) anvendelse på følgende materialer, produkter og redskaber:
 - permanentprodukter indeholdende thioglycolsyreester (syreholdige permanentprodukter)
 - hårkosmetik (f.eks. afblegningsmidler, farvestoffer), der udleder støv til luften
 - pudrede latexhandsker af naturgummi
 - redskaber (f.eks. klippere og sakse), der kan overføre nikkel til huden, hvis man er i kontakt med det i en længere periode.

Klausul 6 - forebyggelse af muskel- og skeletbesvær

- 1) Parterne anerkender, at muskel- og skeletbesvær primært opstår i muskler, led og nerver i håndled, fingre, albuer, skulder og ryg. Det forårsager smerter og begrænser rörligheden og kan medføre forringelse af arbejds- og privatlivet.
- 2) Parterne anerkender, at muskel- og skeletbesvær forårsages af forskellige faktorer, f.eks. ensidigt gentagne håndbevægelser, psykisk belastning, utilstrækkelige

hvileperioder, uhensigtsmæssige redskaber eller ukorrekt brug af udstyr, belastning på arbejdspladsen osv.

- 3) Arbejdsgiveren skal, hvor det er muligt, tilrettelægge rotationen af opgaver for at undgå ensidigt gentagne bevægelser eller anstrengende arbejde over en længere periode og skal give arbejdstagerne passende instrukser i denne henseende. Arbejdstagerne skal overholde disse sikkerhedsinstrukser i overensstemmelse med de forpligtelser, der er fastlagt for arbejdstagerne i artikel 13 i rammedirektiv 89/391/EØF.
- 4) Arbejdsgiveren skal overholde arbejdstidsbestemmelserne som fastlagt af EU- og national lovgivning, kollektive overenskomster eller den individuelle arbejdskontrakt for at forebygge sundheds- og sikkerhedsrisici.
- 5) Arbejdsgiveren skal tage hensyn til seneste god ergonomisk praksis, når han køber nyt udstyr og redskaber.
- 6) Arbejdsgiveren skal, fra ikrafttrædelsen af denne aftale, i forbindelse med indretning af lokaler med nye møbler og udstyr i overensstemmelse med seneste god ergonomisk praksis indkøbe højdejusterbare, roterende stole (til støtte i stående stilling), hvilket sikrer, at arme, skuldre og ryg er i den korrekte arbejds højde.
- 7) Arbejdsgiveren skal, fra ikrafttrædelsen af denne aftale, i forbindelse med anskaffelse af nye møbler eller udstyr til hårvaskeinstallationer foretage et valg, der tager udgangspunkt i arbejdsprocesser og god ergonomisk praksis, for så vidt angår udformning, funktion og indretning af installationerne, som gør det muligt at arbejde i en stilling, der er så ergonomisk korrekt som muligt, samtidig med at der tages hensyn til kundens komfort.
- 8) Især skal håndholdte hårtørrere og sakse leve op til ergonomiske krav. Håndholdte hårtørrere skal ligeledes være så lette, støjsvage og lavt vibrerende som muligt, uden at det går ud over deres tekniske effektivitet.
- 9) Arbejdstageren skal sikre, at indretningen af salonen gør det muligt, at de redskaber og produkter (undtagen produkter, der tilberedes ved blandestationer), der skal bruges, er inden for rækkevidde af arbejdsstationen. Rulleborde, der generelt bør være udstyret med hudplejeprodukter, navnlig beskyttelseshandsker, skal foretrækkes.
- 10) Parterne anbefaler, at arbejdstagerne kontakter en læge efter eget valg eller en arbejdsmediciner, så snart de oplever de første tegn på muskel- og skeletbesvær, som f.eks. tilbagevendende smerter, følelsesløshed eller prikken. Det frigør ikke arbejdstagerne fra deres eksisterende nationale forpligtelser vedrørende forebyggelse.

Klausul 7 - Arbejdsmiljø og arbejdstilrettelæggelse

Arbejdsgiveren skal overholde bestemmelserne i direktiv 89/654/EØF og 98/24/EF. Endvidere gælder følgende:

- 1) Arbejdsgiveren skal sørge for tilstrækkelig plads til arbejdstagerne på deres arbejdsstationer, så de kan udføre deres arbejde uden at komme i vejen for hinanden, også selv om der er mange kunder.
- 2) Arbejdsgiveren skal sikre, at el-, gas- og vandinstallationer lever op til relevante internationale, europæiske og nationale standarder, og at arbejdsrummene er belyst jævnt, og blænding undgås. Lysintensiteten på arbejdsstationerne skal overholde nationale standarder, men parterne anbefaler mindst 400 lux.
- 3) Ved ommøblering eller nyindretning af lokaler skal arbejdsgiveren sørge for, at salonen er udstyret med skridsikker gulvbelægning, således at man kan bevæge sig sikkert omkring.
- 4) Arbejdsgiveren skal sikre forsvarlig udluftning af lokalerne. Det er normalt tilstrækkeligt med en luftmængde på 100 m³/time pr. person, der arbejder i salonen. Ventilationen kan sikres ved ventilatorer, naturlig tværventilation eller et teknisk ventilationssystem.
- 5) Blanding eller overføring af kemiske stoffer, der kan generere farlige gasser, dampe eller partikler, skal foregå på specielle arbejdsstationer, der er udstyret med et passende ekstra ventilationssystem, der installeres og vedligeholdes af arbejdsgiveren. Sådanne arbejdsstationer er ikke nødvendige, hvis der i forbindelse med den anvendte blanding og overføring ikke udledes farlige gasser, dampe eller partikler (f.eks. hermetisk lukkede systemer).
- 6) Arbejdsgiveren skal tilvejebringe faciliteter, der bl.a. sikrer arbejdstagernes håndhygiejne og -pleje og stiller passende udstyr og produkter til deres rådighed.
- 7) Arbejdsgiveren skal sikre, at kosmetiske produkter opbevares under passende forhold (køligt op til rumtemperatur), at flasker opbevares forseglet i originalemballagen, og at brandfarlige produkter ikke kommer i forbindelse med let antændelige materialer og holdes uden for børns rækkevidde. Tomme eller delvist brugte beholdere skal bortskaffes på en sikker og miljøvenlig måde.
- 8) Arbejdsgivere og arbejdstagere skal overholde EU- og national lovgivning og, hvor det er relevant, kollektive overenskomster i relation til arbejdstid, pauser og ferier.

Klausul 8 – Beskyttelse i forbindelse med svangerskab

- 1) Beskæftigelse af gravide skal finde sted i overensstemmelse med EU-lovgivningen, navnlig direktiv 92/85/EØF, samt national lovgivning og kollektive overenskomster.

Arbejdsgiveren skal tage hensyn til gravides og ammende mødres særlige behov, når han udformer og tilrettelægger arbejdet.

- 2) Med respekt for eksisterende national lovgivning vurderer arbejdsgiver og arbejdstager, om arbejdsforholdene taler imod, at en opgave udføres af en gravid. I tilfælde af tvivl om et muligt forbud mod udførelsen af en bestemt opgave skal der indhentes udtalelse fra en læge.
- 3) Lægen afgør, hvilke opgaver der kan være skadelige. Arbejdsgiveren skal respektere lægens afgørelse. Ved begrundet tvivl kan arbejdsgiveren bede den gravide konsultere en anden læge.
- 4) Såfremt lægen forbyder den gravide at udføre visse opgaver, skal arbejdsgiveren træffe de nødvendige foranstaltninger vedrørende tilrettelæggelsen af arbejdet og skal overdrage udførelsen af opgaverne til andre medarbejdere.

Klausul 9 – Psykisk sundhed og trivsel

- 1) Parterne anerkender, at en effektiv social dialog på arbejdspladsen yder et væsentligt bidrag til skabelsen af et arbejdsmiljø, der er befordrende for en høj grad af psykisk sundhed og trivsel. De anerkender, at en aktiv dialog om virksomhedens aktiviteter fremmer den gensidige tillid, kreativitet og virksomhedens og dens medarbejders resultater.
- 2) Arbejdsgiveren skal for at bidrage til et sundt og afbalanceret psykisk arbejdsmiljø sikre en omhyggelig forberedelse af arbejdet, en passende planlægning af arbejdstiden og tilrettelæggelse af arbejdet med henblik på at optimere ressourcestyringen og forebygge psykisk nedbrud.
- 3) Parterne bekræfter deres vilje til fuldt ud at gennemføre den europæiske rammeaftale om arbejdsrelateret stress af 8. oktober 2004 i overensstemmelse med de procedurer og den praksis, der gælder for ledelse og arbejdskraft i medlemsstaterne.
- 4) For at forhindre, eliminere eller reducere psykiske sundhedsproblemer og trivselsproblemer træffer arbejdsgiveren hurtigst muligt foranstaltninger, navnlig de foranstaltninger, der er anbefalet i artikel 6 i de europæiske arbejdsmarkedsparters rammeaftale om arbejdsrelateret stress. De omfatter navnlig foranstaltninger vedrørende ledelse og kommunikation, f.eks. præciseringen af forretningsmålsætninger og den enkelte arbejdstagers rolle, sikring af passende støtte til den enkelte og til grupperne, en præcisering af ansvarsområder og beslutningsbeføjelser.

Del 2

Specifikke beskyttelsesforanstaltninger på arbejdspladsen

I forlængelse af rammedirektiv 89/391/EØF, navnlig forpligtelsen til at vedtage foranstaltninger til kollektiv beskyttelse (artikel 6, stk. 2, litra h)), og særdirektiv 89/654/EØF, 2009/104/EF, 89/656/EØF og 98/24/EF, aftales følgende beskyttelsesforanstaltninger:

Klausul 1 – Individuelle beskyttelsesforanstaltninger

- 1) Arbejdstagerne skal være klædt på en måde, der er passende for de aktiviteter, de udfører, eller skal bære arbejdsbeklædning, og navnlig fodtøj med skridsikker sål.
- 2) Arbejdstagerne må ikke bære smykker på hænder eller arme under udførelsen af deres arbejde, da huden nedenunder er særlig udsat for sygdomme på grund af fugt eller kemikalier.
- 3) Arbejdstagerne må ikke lade vandige opløsninger, der indeholder hudirriterende stoffer eller kemiske produkter, tørre på huden, men skal vaske dem af.
- 4) For at forhindre ufrivillig kontakt med kemiske hårplejeprodukter, må arbejdstagerne ikke tørre hænder i kundernes håndklæder.
- 5) Arbejdstagerne skal bære passende beskyttelseshandsker, som stilles til rådighed af arbejdsgiveren, når de
 - påfører farvestoffer, tonere og afblegningsmidler, også når de kontrollerer resultaterne, når de emulgerer og renser
 - udfører permanent, herunder oprulning og sætning af hår
 - forbereder, blander eller overfører kemiske stoffer
 - vasker hår
 - vasker eller desinficerer udstyr, instrumenter eller lokaler.Især skal der anvendes engangshandsker til aktiviteter, der omfatter brug af kemiske hårprodukter, herunder til rensning af farvestoffer.
- 6) For at sikre høj hudbeskyttelse og håndhygiejne skal arbejdstagerne smøre deres hænder med hudbeskyttende præparater, inden de påbegynder arbejdet, før pauser, og når arbejdsdagen er slut. Yderligere skal arbejdstagerne, når det er relevant, rense hænder med et pH-neutralt rensmiddel, tørre dem og smøre dem ind.

Klausul 2 – Kollektive beskyttelsesforanstaltninger

- 1) Af hensyn til hygiejnen må arbejdstagerne ikke spise eller ryge i arbejdslokalerne.
- 2) Arbejdstagerne skal anvende blandeskåle o.l., portionsdispensere og passende beholdere til fortynding af koncentreter.
- 3) Arbejdsgiveren skal udstyre håndvaske- og håndplejefaciliteter til arbejdstagerne med passende hudrense-, beskyttelses- og plejemidler og engangshåndklæder.

- 4) Arbejdsgiveren skal levere beskyttelseshandsker, der er tilstrækkeligt modstandsdygtige over for kemiske hårprodukter og stærke nok til at sikre, at de ikke ødelægges ved normalt arbejde. De skal være ikke-sensibiliserende og skal være af en størrelse og type, der passer til brugernes hænder. Manchetten på handskerne skal dække et godt stykke over håndleddet, således at der ikke kan trænge væsker ind i handskerne.
- 5) Arbejdsgiveren skal sikre, at redskaber (kamme, sakse, hårclips, barberblade og klippere) rengøres og desinficeres systematisk.
- 6) Arbejdsgiveren skal sikre, at lokalerne, herunder toiletterne, holdes i ren stand, og at gulvene vedligeholdes regelmæssigt for at undgå skridning, snublen og fald.

Del 3

Gennemførelse

Denne aftale berører ikke eksisterende eller fremtidig national og EU-lovgivning og -praksis, som er mere gunstig for arbejdstagernes beskyttelse i frisørbranchen.

Udfærdiget i Bruxelles, den 26. april 2011

For Coiffure EU

For UNI Europa Hair & Beauty

Horst Hofmann
Formand

Poul Monggaard
Formand